

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1TdoV/1/2020
Identifikačné číslo spisu: 9507100114
Dátum vydania rozhodnutia: 22.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:9507100114.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Františka Moznera, JUDr. Martina Bargela, JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Martiny Zeleňakovej, v trestnej veci obvineného X. Š., pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, na neverejnom zasadnutí konanom 22. marca 2022 v Bratislave, o dovolaní obvineného X. Š. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. októbra 2017, sp. zn. 5 To 2/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného X. Š.
o d m i e t a.

Odôvodnenie

Dovoláním napadnutým uznesením z 26. októbra 2017, sp. zn. 5 To 2/2017 Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie obvineného proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej tiež len „Špecializovaný trestný súd“ alebo „prvostupňový súd“) z 13. januára 2017, sp. zn. BB-4T/25/2016.

Citovaným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu bol obvinený X. Š. uznaný za vinného z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), s poukazom na § 2 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, na skutkovom základe, že

dňa 21. augusta 2002 v budove Okresného súdu D. na N. ulici č. XX-XX v D. ako sudca Okresného súdu D. požiadal Doc. JUDr. S. J. CSc., nar. XX. R. XXXX, o sumu 100 000 Sk (3 319,39 eur) v súvislosti so zlepšením vyhlíadok jeho syna O. J., nar. XX. S. XXXX, v trestnom konaní vedenom proti nemu na tomto súde pod sp. zn. 3T 207/02 s tým, že požadoval uvedenú sumu doručiť do 27. augusta 2002. Keď mu uvedenú sumu Doc. JUDr. S. J., CSc. do uvedeného termínu nedoručil, telefonicky ho vyzval, aby sa za ním dostavil do budovy súdu, čo Doc. JUDr. S. J., CSc. aj urobil a tam sa ho opýtal, či má peniaze, a keď mu povedal, že pri sebe nemá, vyzval ho, aby peniaze doniesol najneskôr do 28.

augusta 2002, kedy je posledný termín, následne na čo Doc. JUDr. S. J., CSc. dňa 28. augusta 2002 vec oznámil orgánom činným v trestnom konaní.

Za to obvinenému podľa § 160a ods. 2 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov, výkon ktorého podľa § 58 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienienečne odložil za súčasného určenia skúšobnej doby na 2 roky podľa § 59 ods. 1 Trestného zákona. Zároveň mu podľa § 53 ods. 1 Trestného zákona uložil peňažný trest vo výmere 70 000 Sk (2 323,60 eur) a pre prípad, že by výkon tohto peňažného trestu bol úmyselne zmarený, mu podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 5 mesiacov. Napokon Špecializovaný trestný súd obvinenému podľa § 49 ods. 1 Trestného zákona uložil aj trest zákazu činnosti - výkonu zamestnania, povolania alebo funkcie s rozhodovacou právomocou v orgáne verejnej moci na dobu 4 rokov.

Vyššie uvedeným rozhodnutiam predchádzalo vydanie rozsudku najvyššieho súdu z 22. augusta 2016, sp. zn. 2 Tdo V 12/2014, ktorým bolo rozhodnuté, že uznesením najvyššieho súdu z 21. novembra 2013, sp. zn. 5To 4/2013, a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku porušený zákon v ustanoveniach § 317 ods. 1, § 319, § 2 ods. 1, ods. 19, § 119 ods. 2 Trestného poriadku a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v neprospech obvineného X. Š.. Najvyšší súd týmto rozhodnutím zrušil naposledy uvedené uznesenie ako aj rozsudok Špecializovaného trestného súdu zo 4. októbra 2012, sp. zn. BB-4T/35/2007, a aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, pričom Špecializovanému trestnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol (čo vyústilo do aktuálne preskúmaného rozhodnutia vrátane konania, ktoré mu predchádzalo).

Z odôvodnenia označeného kasačného rozhodnutia dovolacieho súdu (z 22. augusta 2016, sp. zn. 2 Tdo V 12/2014) vyplývajú nasledovné dôvody zrušenia dotknutých rozhodnutí:

záver o žiadaní úplatku súdy opreli aj o svedecké výpovede J., J.Q. a S. urobené pred Okresným súdom Malacky, čím bola porušená zásada bezprostrednosti, so svedkom J. bolo pred Okresným súdom Malacky konané ako s poškodeným, ktorý zároveň nahliadal do spisu, hoci poškodený zjavne nebol, policajt pri výsluchu svedka J. 8. februára 2007 tohto vyzval, aby sa vyjadril k tomu, čo vypovedal v predchádzajúcich výpovediach s tým, že mu ich predtým prečítal, orgány činné v trestnom konaní vykonávali úkony trestného konania (nezákonné použitie ITP, akcia príslušníkov polície v budove súdu bez príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov, nezákonné výpovede svedkov J. i príslušníkov polície s cieľom zadokumentovať prijatie úplatku) bez toho, aby došlo k začatiu trestného stíhania. Výsledky týchto úkonov sú v konaní pred súdom nepoužiteľné, nakoľko nešlo o neopakovateľné a neodkladné úkony. Tento postup nie je možné zhojiť tým, že v ďalšom sa súdy obmedzia len na žiadanie úplatku, súdy nevyhodnotili aktivity zo strany polície vo vzťahu k svedkovi J., ktoré iniciatívne smerovali k navádzaniu na spáchanie činu obvineným, uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané na podklade nezákonných úkonov (nezákonné použitie ITP, akcia príslušníkov polície v budove súdu bez príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov, nezákonné výpovede svedkov J. i príslušníkov polície); nezákonnosť sa prenáša aj na dôkazy získané na základe takýchto úkonov. Konštatácia, že súd nemá zo zákona povinnosť preskúmať zákonnosť, dôvodnosť a opodstatnenosť uznesenia o začatí trestného stíhania na rozdiel od prokurátora, ktorý takú povinnosť má, neobstojí. Konajúce súdy sa nevysporiadali so skutočnosťou, že v spise sa nachádza návrh na začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia z 28. augusta 2002 (č. l. 2 634), na hlavnom pojednávaní boli ako svedkovia vypočutí aj vo veci konajúci policajti - J., U., U., H., B., T., - písomnosť založená v spise na č. l. 153a nie je očíslovaná spôsobom predpokladaným zákonom a je vložená do neočíslovaného obalu, čo vzbudzuje mimoriadne závažnú pochybnosť o časovom momente založenia tejto listiny do spisu, znalecký záver vyplývajúci z posudku č. 217/2007 z 19. júna 2007 (č. l. 1884-1939), že pisateľom originálu ceruzkou napísaného textu na č. l. 153a dodatočne opravovaného - upravovaného je tá istá osoba, ktorá je pisateľom i porovnávajúcich materiálov, a to obvinený, bol urobený z písomnosti, ktorú

upravovala doposiaľ nezistená osoba a tento dôkaz (č. l. 153a) bol do spisu založený za doposiaľ nevyjasnených okolností, čo je zrejmé zo znaleckého posudku č. p. PPZ-5572/KEU-BA-EXP-2007 z 21. augusta 2007 (č. l. 1993-1998). Podľa druhého posudku kópia textových zápisov bola nekvalitne a neúplne vyhotovená z predlohy ručný text zápisov, pričom obe písomnosti sa vyznačujú charakteristickými znakmi svedčiacimi o obťahovaní, resp. dopisovaní niektorých znakov, resp. ich častí. Aj keby sa prijal záver, že pisateľom originálu bol obvinený, ktorý mal písomnosť odovzdať svedkovi J., kópiu písomnosti už obvinený nemohol upravovať - dopisovať. Hodnovernosť znaleckého dokazovania (oboch posudkov) je týmto vážne spochybnená a už teraz možno zodpovedne konštatovať, že má takmer nulovú hodnotu; súd by v tomto smere mal byť obozretný a v prípade nejasností aplikovať zásadu v pochybnostiach v prospech, odvolací súd akceptoval výpoveď svedka S. J. z 28. augusta 2002, urobenú pred začatím trestného stíhania.

Dovolací súd ďalej poznamenal, že si nemohol nevšimnúť celý komplex na seba nadväzujúcich, minimálne neštandardných až vyslovene nezákonných postupov, ktoré v celkovom súhrne nepridávajú na dôveryhodnosti a objektivite činnosti orgánov prípravného konania v danej veci bez toho, aby bolo možné vylúčiť ich príliš horlivú snahu usvedčiť obvineného za každú cenu, a to aj cestou nezákonnosti. Dokumentujú to:

nezákonné kroky polície 28. augusta 2002 v budove Okresného súdu Bratislava V a z nich vyplývajúce nezákonné a nepoužiteľné dôkazy pomocou svedka S. J., ktorého dôveryhodnosť nebola dôsledne preverená napriek tomu, že na veci je prostredníctvom trestne stíhaného syna nepochybne zainteresovaný,

- nezákonnosť informačno-technických prostriedkov a nemožnosť použitia ich výsledku pokiaľ ide o výpovede tých osôb, ktoré sa nezákonného úkonu zúčastnili v podobe ich doterajšieho prezentovania ako „relevantných a rozhodujúcich dôkazov“,
 - nezákonná manipulácia so spisom za účelom prečíslovania dôkazov založených v spise v období od 4. marca do 15. mája 2003,
 - nadštandardné grafologické znalecké dokazovanie vykonávané na kópii listiny,
 - atypické a účelové priznanie sa obvineného pred sudcom pre prípravné konanie pred rozhodovaním o jeho väzbe, motivované snahou vyhnúť sa väzbe,
- nezákonné a procesne neakceptovateľné praktiky polície a prokurátora viažuce sa na obsah trestných oznámení svedkov Š. a ě. a neštandardnú medializáciu použitia agenta v posudzovanej veci,
- procesne neakceptovateľná nezákonnosť súvisiaca so skartáciou policajného spisu (v ktorom sa mali nachádzať rozpisov telefónnych hovorov obvineného) v neskončenom trestnom konaní,
 - neprítomnosť ani jedného dôkazu v spise viažuceho sa k opodstatnenosti a potrebnosti pribratia znalcov z odvetvia psychiatrie a psychológie na vyšetrenie duševného stavu a intelektových schopností obvineného,
 - nezákonná a extrémna neštandardnosť, ktorú prejavili orgány činné v trestnom konaní, keď médiám umožnili zverejňovať, že je trestne stíhaný obvinený ako sudca.

Dovolací súd zaviazal súd prvého stupňa, aby po vrátení veci na nové prerokovanie a rozhodnutie:

- prihliadal len na dôkazy, ktoré boli zákonne získané a vykonané v súlade s Trestným poriadkom za súčasného dodržania zásady bezprostrednosti,
 - vyhodnotil aj zistené aktivity zo strany polície vo vzťahu k svedkovi S. J., ktoré iniciatívne smerovali k navádzaniu na spáchanie činu obvineným,
- sprítomnil minulý (rok 2002) i terajší pomer svedka S. J. vo vzťahu k polícii, resp. ministerstvu vnútra a na podklade toho zistil, či nemal s nimi nadštandardné interakcie a keď áno, tak aké,
- pripojil kompletný trestný spis týkajúci sa O. J., syna svedka S. J., v ktorom mal pôvodne rozhodovať obvinený a oboznámiť jeho obsah vrátane právoplatného rozsudku za účelom zistenia a ozrejmenia motivácie konania svedka S. J.,
- reagoval na relevantné skutočnosti, ktoré vyjdú najavo na hlavnom pojednávaní,
 - dôsledne aplikoval zásadu in dubio pro reo,

- v prípade potreby neopomenul na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa dĺžky trestného konania (rozsudky vo veciach Eckle proti Spolkovej republike Nemecko z 15. júla 1982, č. 8130/78, alebo Beck proti Nórsku z 26. júna 2001, č. 26390/95).

Dovolací súd v ďalšej časti svojho rozhodnutia konštatoval, že neboli naplnené ostatné obvineným uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a), c) a e) Trestného poriadku.

Osobitne k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd uviedol, že obvinený [rovnako ako k dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] poukázal na viacero nezákonných procesných postupov orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku čoho dôkazy z nich odvodené sú nulitnej povahy a nemožno na ne prihliadať v žiadnom štádiu trestného konania. Dovolací súd v tejto súvislosti konštatoval, že nezistil, aby v predmetnej veci bolo samo o sebe porušené právo na obhajobu závažným spôsobom, nakoľko obvinený mal možnosť realizovať svoje obhajobné práva v plnom rozsahu.

Obvinený X. Š. prostredníctvom zvoleného obhajcu podal 2. januára 2020 dovolanie (zv. 32, č. 1 7 014 - 7 035) proti uzneseniu najvyššieho súdu z 26. októbra 2017, sp. zn. 5 To 2/2017, ako i jemu predchádzajúcemu konaniu, deklarujúc naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku.

Opodstatnenosť podaného dovolania obvinený založil na tvrdení, že trestné stíhanie voči nemu bolo od prvej sekundy, a teda v celom rozsahu nezákonné, obsiahle poukazujúc na celý rad okolností týkajúcich sa daného prípadu (najmä v štádiu prípravného konania), dôvodiac, že uznesenie o začatí trestného stíhania v tejto veci je nezákonné.

Namietol, že Špecializovaný trestný súd (v poradí treťom) rozsudku zo 4. októbra 2012 zo skutkovej vety vylúčil skutkový dej z 28. augusta 2002, hoci starostlivosť o popis skutku náleží prokurátorovi a zároveň v prospech obžaloby iniciatívne dotvoril skutkovú vetu o slová: „telefonicky ho vyzval, aby sa za ním dostavil do budovy súdu“, hoci okrem výpovede J. na hlavnom pojednávaní pre takýto záver nezaistil žiadny podporný dôkaz. Rozhodnutie najvyššieho súdu z 21. novembra 2013, sp. zn. 5 To 4/2013 (ide o rozhodnutie, ktoré bolo zrušené skorším rozsudkom dovolacieho súdu z 22. augusta 2016, sp. zn. 2 Tdo V 12/2014; pozn. najvyššieho súdu), nespĺňa zákonné požiadavky Trestného poriadku, pretože uznanie viny bolo založené na domnienke a nie na jednoznačne nespochybniteľnom dôkaze. Súd ako orgán činný v trestnom konaní, berúc na seba dôkazné bremeno, podľa obvineného upravil dôkazy podľa toho, ako sa hodili do jeho naratívu.

Obvinený v dovolaní spochybnil hodnovernosť svedka S. J. s ohľadom na ním uvádzané skutočnosti a jeho pamäťové schopnosti - rozpomätanie sa pred Špecializovaným trestným súdom. Podotkol, že ani jeden člen justičnej stráže nepotvrdil výpoveď tohto svedka o tom, že 27. augusta 2002 navštívil obvineného na Okresnom súde Bratislava V, pričom vyjadril nesúhlas s hodnotením, že svedecké výpovede členov justičnej stráže sú v tomto smere nevýznamné. To platí aj pre vyhodnocovanie svedkov S. S., N. Š., K. N., S. T. a J. Š..

Formulácia skutku je podľa obvineného zmätočná, nakoľko z nej nevyplýva, kedy mal obvinený svedka S. J. telefonicky vyzvať a ani to, kedy sa mal po telefonickej výzve na súd dostaviť. Ak má byť dotváranie skutkovej vety dôveryhodné, dôkazne podložené, bolo žiadúce, aby proces vylepšovania obsahoval zistenie o telefonovaní. Zopakoval, že neexistuje jediný relevantný dôkaz, ktorý by potvrdil, že svedok S. J. za ním 27. augusta 2007 na súd prišiel. Skutková veta podľa obvineného nemá podklad v skutkových zisteniach ani vo vyjadreniach svedka S. J..

Za zásadné porušenie práva na obhajobu obvinený označil neprítomnosť obhajcu na výsluchu svedka J. z 28. augusta 2002, hoci išlo o prípad nutnej obhajoby.

V podstate z týchto dôvodov obvinený navrhol, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Trestného

poriadku, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku, rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu z 26. októbra 2017, sp. zn. 5 To 2/2017, a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v neprospech obvineného. Aby podľa § 386 ods. 1, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v celom rozsahu zrušil toto uznesenie najvyššieho súdu, zrušil rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 13. januára 2017, sp. zn. BB-4T/25/2016, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku per analogiam a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd obvineného podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodil spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 19. novembra 2007, č. k. VII/1 Gv 65/2006.

Obvinený následne toto dovolanie doplnil viacerými vlastnými podaniami:

- zo 14. januára 2020 (zv. 32, č. l. 7038 - 7040), kde poukázal na rozhodovanie o jeho prvom dovolaní, konkrétne na okolnosti súvisiace s oznámením zaujatosti sudcami vtedajšieho dovolacieho senátu JUDr. Libora Duľu a JUDr. Petra Hatalu,
- z 20. januára 2020 (zv. 32, č. l. 7051 - 7054), ktorým upozornil na neústavný postup v prípade, ak by dovolací súd odmietol jeho dovolanie postupom podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku, odkazujúc na závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. novembra 2017, sp. zn. I. ÚS 423/2017,
- z 3. februára 2020 (zv. 32, č. l. 7063 - 7067), kde v podstate zopakoval svoju argumentáciu uvedenú v podaní zo 14. januára 2020, a teda týkajúcu sa procesu rozhodovania dovolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 12/2014,
- z 24. februára 2020 (zv. 32, č. l. 7074 - 7083), kde tematicky nadviazal na svoje skoršie podania týkajúce sa konania o jeho prvom dovolaní a požiadal o zistenie, či dovolací súd konajúci pod sp. zn. 2 Tdo V 12/2014 na neverejnom zasadnutí 22. augusta 2016 hlasoval v trojčlennom zložení senátu, a teda ako to vyplýva z listinných dôkazov a logických súvislostí správania sudcov JUDr. Libora Duľu, JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Štefana Harabina. V prípade takéhoto zistenia by totiž prichádzal do úvahy dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Obvinený aj na tomto mieste zopakoval, že z motívu konania JUDr. Libora Duľu a JUDr. Petra Hatalu možno vyvodit' logický záver, že títo do spisu ani nenazreli - so zreteľom na ich vopred daný a náležite zmedializovaný zámer nezúčastňovať sa na rozhodovacom procese bolo od začiatku zrejmé, že spisový materiál nemienili naštudovať. Obvinený tu poukázal aj na (zo svojho pohľadu) protirečivé pokyny uvedené v kasačnom rozhodnutí dovolacieho súdu dôsledne aplikovať zásadu in dubio pro reo a v prípade potreby (aplikovať) aktuálnu judikatúru ESĽP súvisiacu s dĺžkou trestného konania...,
- zo 7. apríla 2020 (zv. 32, č. l. 7086 - 7094), ktorým opäť argumentoval o nezákonnosti trestného stíhania v jeho veci. Uviedol, že uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia sú nezákonné, pretože boli odvodené od absolútne nezákonného dôkazu, ktorým bol výsluch svedka S. J. z 28. augusta 2002. Tieto rozhodnutia boli vydané v rámci nezákonného konania 28. augusta 2002, ktoré vo forme skutkového deja bolo zo skutkovej vety odstránené. Vylúčenie skutkového deja z 28. augusta 2002 z uznesenia o začatí trestného stíhania malo podľa obvineného za následok nezákonnosť skutkovej vety v celom jej formáte. Obvinený naznačil, že trestné stíhanie voči nemu bolo zinscované za účelom odstránenia jeho osoby ako zákonného sudcu prejednávajúceho prípad O. J., t. j. syna svedka S. J.. Obvinený v tejto súvislosti poukázal na trestné stíhanie svedka S. J. vo veci zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 169a ods. 1 Trestného zákona,
- z 15. apríla 2020 (zv. 32, č. l. 7095 - 7099), ktoré priamo nadväzuje na obvineného predchádzajúce podanie a v ktorom poukazoval na skutočnosti (podľa vlastných slov), že súdna moc ignorovala kriminálne praktiky orgánov činných v trestnom konaní,
- z 20. apríla 2020 (zv. 32, č. l. 7100 - 7109), kde v kontexte svojich skorších podaní argumentoval naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v súvislosti s prvým rozhodovaním dovolacieho súdu, ktorý mal rozhodnúť v nezákonnom - trojčlennom zložení senátu,
- z 10. júla 2020 (zv. 32, č. l. 7125 - 7143), označenom ako odôvodnenie vznesenia námietky zaujatosti členovi senátu JUDr. Petrovi Paludovi, kde po úvodnej časti, ktorá zodpovedá uvedenému označeniu,

obvinený v podstate zopakoval jednak svoju skoršiu analýzu tohto trestného konania, dôvodiac jeho nezákonnosť, ako aj okolnosti týkajúce sa skoršieho rozhodovania dovolacieho súdu v tejto veci,
- z 22. februára 2022 (zv. 32, č. 1. 7290 - 7296), ktorým zopakoval podstatnú časť svojej dovolacej argumentácie a
- z 22. marca 2022, kde znovu poukázal na „nosné body“ svojho dovolania.

Prokurátor k dovolaniu v krátkosti uviedol, že celé trestné konanie, vrátane konania pred súdom, prebehlo zákonným spôsobom. Všetky dôkazy, ktoré boli vykonané na súde, boli v prípravnom konaní získané zákonným spôsobom. Na základe takto vykonaného dokazovania boli vo veci vydané zákonné rozhodnutia. Korupčné konanie obvineného bolo jednoznačne preukázané.

V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedol, že všetky práva obvineného boli prísne rešpektované. Rešpektované boli aj všetky jeho návrhy na dokazovanie. Súd vykonal dokazovanie na základe podaní a podnetov obvineného i nad rámec skutkovej vety uvedenej v obžalobe.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku poznamenal, že všetky dôkazy, ktoré boli vykonané pred prvostupňovým súdom, boli vykonané zákonným spôsobom, čo bolo potvrdené rozhodnutím odvolacieho súdu.

Obvinený ako bývalý prokurátor a neskôr sudca je podľa prokurátora osoba právne znalá. Počas celého dokazovania mal možnosť uplatňovať svoje práva, čo aj v plnom rozsahu využil.

Nakoľko toto dovolanie považuje za nedôvodné, navrhol najvyššiemu súdu, aby ho odmietol postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolanie obvineného prejednal zákonný senát Najvyššieho súdu, pri zložení ktorého vychádzal z nasledovných skutočností:

Najvyššiemu súdu bolo 20. januára 2020 predložené na rozhodnutie dovolanie obvineného JUDr. X. Š.. Veci bola pridelená spisová značka 1TdoV 1/2020. Ku dňu nápadu veci bol aktuálny Rozvrh práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2020 v znení Opatrenia č. 1 (ďalej len „RP“). Do senátu 1 TdoV boli v tom čase zaradení JUDr. František Mozner, JUDr. Štefan Michálik, JUDr. Peter Paluda, JUDr. Peter Szabo, JUDr. Martin Bargel, JUDr. Dana Wänkeová, JUDr. Iveta Macejková, PhD., LL.M., pričom následne boli do senátu zaradení aj JUDr. Patrik Príbelský PhD a JUDr. Martina Zeleňáková. Nakoľko päťčlenný dovolací senát sa skladá z piatich členov, pričom do jednotlivých päťčlenných senátov je v RP zaradených viac sudcov, príslušný senát je určený z prvých piatich členov senátu podľa RP s tým, že sú vylúčení sudcovia, ktorí vo veci rozhodovali v rámci odvolacieho konania (zákonne vylúčenie).

Senát 1 TdoV bol teda zložený z prvých piatich vyššie uvedených sudcov s tým, že stály člen senátu JUDr. Peter Szabo bol z dôvodu rozhodovania v odvolacom konaní (sp. zn. 5 To 14/2011, 5 To 4/2013, 5 To 2/2017) vylúčený a nahradený prvou náhradnou členkou, a to JUDr. Danou Wänkeovou, ktorej bola vec 23. januára 2020 pridelená riadiacim predsedom senátu JUDr. Františkom Moznerom v zmysle čl. II ods. 14 RP ako sudkyňi spravodajkyňi a zároveň predsedníčke senátu v danej trestnej veci. Vzhľadom na zánik funkcie JUDr. Štefanovi Michálikovi (k 28. októbru 2020) sa stala členkou senátu v danej veci JUDr. Iveta Macejková, PhD., LL.M. Vzhľadom na vylúčenie člena senátu JUDr. Petra Paludu (uznesením Najvyššieho súdu z 27. januára 2021, sp. zn. 1TdoV 1/2020) sa členom senátu stal ďalší v poradí člen senátu rozvrhom zaradený do senátu 1TdoV - JUDr. Patrik Príbelský PhD.. Napokon došlo k zmene zloženia senátu v súvislosti s prerušením výkonu funkcie JUDr. Ivety Macejkovej, PhD., LL.M., a to k 1. januáru 2022. Na jej miesto bola doplnená členka senátu JUDr. Martina Zeleňáková. Všetky zmeny sudcov sa uskutočnili v súlade s ustanoveniami Rozvrhu práce a členovia senátu boli nahradení členmi senátu 1 TdoV podľa poradia, v akom boli uvedení v prehľade o zložení tohto senátu v rozvrhu práce v znení účinnom v čase, kedy nastala skutočnosť odôvodňujúca určenie zastupujúceho

sudcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací po zistení, že dovolanie obvineného spĺňa všetky formálne podmienky podľa § 382 písm. a), b) a d) až f) Trestného poriadku, sústredil svoju pozornosť na jeho vecnú stránku a dospel k záveru, že mu nie je možné vyhovieť, nakoľko zrejším spôsobom nespĺňa dôvody dovolania uvedené v § 371 (ods. 1) Trestného poriadku.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, čo znamená, že si ho nemožno zamieňať s odvolaním a jeho uplatnením tak nahrádzať, resp. násobiť právo na podanie odvolania. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku vyjadrujú okrem iného aj jednotlivé dovolacie dôvody, nakoľko tie sú v Trestnom poriadku (§ 371 ods. 1, ods. 3) vymedzené podstatne užšie ako je tomu pri odvolaní. Pre vyslovenie záveru o ich existencii musí záujem na zákonnosti a spravodlivosti výrazne prevyšovať nad záujmom na stabilite súdneho rozhodnutia, resp. ním formulovaného právneho stavu. Dovolanie inými slovami nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších.

Pokiaľ ide o východiská, s ktorými dovolací súd pristupuje k uplatneniu svojej prieskumnej povinnosti, žiada sa zvýrazniť, že jeho viazanosť dôvodmi podaného dovolania v zmysle § 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku sa netýka formálno-právneho uplatnenia niektorého (či viacerých) dovolacích dôvodov vymedzených v § 371 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku, ale vecných chýb, ktoré dovolateľ vo svojom podaní namietol (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012). Z toho vyplýva, že zodpovednosť za kvalitu podaného dovolania znáša výlučne dovolateľ, ktorý svojím podaním určuje mantinely prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky inými slovami nemôže na seba preberať vlastnú aktivitu dovolateľa a iniciatívne zisťovať chyby v napadnutom rozhodnutí, alebo aj v jemu predchádzajúcom konaní, ktoré by zodpovedali niektorému z prípustných dovolacích dôvodov.

Ako je zrejmé zo skoršej časti tohto rozhodnutia, obvinený svoje dovolanie opakovane doplnil vlastnými podaniami. Urobil tak pritom bez akejkoľvek ingerencie zo strany obhajcu, a teda v rozpore so znením § 373 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie (analogicky aj všetky jeho doplnenia) len prostredníctvom obhajcu. Námietky obsiahnuté v podaniach obvineného s ohľadom na uvedené po formálnej stránke nespĺňajú zákonom požadovaný parameter na to, aby sa nimi dovolací súd meritórne zaoberal, rešpektujúc však znenie nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2010, sp. zn. IV. ÚS 305/09, najvyšší súd i napriek konštatovanému prihliadol pri svojom rozhodovaní aj na námietky zahrnuté vo vlastných podaniach obvineného.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Pokiaľ ide o správnosť formálno-právneho podradenia dovolacích námietok, tak k tomu považuje najvyšší súd za potrebné najprv podotknúť, že obvinený zakladá existenciu dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku na tých istých námietkach s odôvodnením, že tieto sa navzájom prekrývajú a sú od seba procesne neoddeliteľné.

Konkurencia uvedených dôvodov je však založená na vzťahu špeciality v tom smere, že kým dôvod podľa skoršieho z označených písmen je naplnený v prípade, ak došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu vo všeobecnej rovine (napr. pochybenia týkajúce sa povinnej obhajoby alebo opomenutého dôkazu), tak dôvod podľa písmena g) napĺňa okolnosť, ak nesúlad so zákonom pri získaní alebo vykonaní rozhodujúceho dôkazu je zároveň porušením práva na obhajobu (napr. ak obhajca, ktorý mal byť upovedomený o úkonoch v predsúdnom konaní, nebol upovedomený o výsluchu svedka).

Čo je však podstatnejšie, v teraz preskúvanom prípade ide už o druhé rozhodovanie dovolacieho súdu, a to po vydaní jeho skoršieho kasačného rozhodnutia. V danom kontexte najvyšší súd považuje za potrebné poukázať na svoje skoršie judikované závery (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 45/2017-I. a II.) v zmysle ktorých:

I. Vo vzťahu k otázke vyriešenej po zrušení dovolaní napadnutého rozhodnutia právnym názorom dovolacieho súdu (§ 391 ods. 1 Trestného poriadku) nie je možné prostredníctvom dovolania, podaného proti právoplatnému rozhodnutiu vydanému v novom konaní, úspešne uplatniť odlišný právny názor; rozhodnutím v kontexte tzv. kasačnej viazanosti právnym názorom dovolacieho súdu (podľa naposledy označeného ustanovenia) totiž nemôže byť porušený zákon v zmysle § 368 ods. 1, resp. § 386 ods. 1 Trestného poriadku. Opačný záver by vo vzťahu ku konkrétnemu rozhodnutiu, negujúc požiadavku právnej istoty, umožňoval neurčitý počet jeho obsahovo protichodných zmien bez zistenia akejkoľvek novej skutočnosti (jej zistenie sa rieši obnovou konania pri splnení jej zákonných podmienok).

II. Viazanosť právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 1 Trestného poriadku sa týka (len) právneho názoru vysloveného v odôvodnení rozsudku dovolacieho súdu na otázku, ktorá bola dôvodom vyslovenia porušenia zákona v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku. Riešením tejto otázky podľa pokynov dovolacieho súdu, eventuálne aj vykonaním úkonov nadriadených dovolacím súdom, je vymedzený „potrebný rozsah“ opätovného prerokovania veci v novom konaní (§ 388 ods. 1 Trestného poriadku); nie je vylúčené vykonanie nového konania aj v širšom rozsahu, musí však byť rešpektovaný zákaz zmeny k horšiemu podľa § 391 ods. 2 Trestného poriadku.

Rozsahom dovolacieho prieskumu po predchádzajúcom „kasačnom“ rozhodnutí dovolacieho súdu sa trestnoprávne kolégium najvyššieho súdu zaoberalo aj na svojom ostatnom zasadnutí konanom 16. júna 2021, na ktorom bola prijatá na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky právna veta (Tj 41/2021-1), podľa ktorej ak je podané dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu vydanému v novom konaní potom, ako bolo skoršie rozhodnutie v danej veci v dovolacom konaní zrušené, je dovolací súd povinný sa vecne vysporiadať len s takými námietkami, ktoré neboli predmetom predchádzajúceho dovolacieho konania, a teda ktoré nanovo vyvstali po jeho predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí v novom konaní a rozhodnutí, a tiež s takými, ktoré síce boli predložené dovolaciemu súdu už skôr, ale tento sa s nimi vecne nevysporiadal, nie však z dôvodu, že by ich opomenul, ale preto, že bude potrebné sa s nimi vysporiadať v rámci novoootvoreného konania a napadnuté rozhodnutie zrušil pri konštatovaní opodstatnenosti inej námietky, ktorá primárne odôvodňovala nezákonnosť rozhodnutia a vylučovala prieskum ostatných námietok (napr. rozhodnutie nepríslušného súdu alebo súdu v nezákonnom zložení). Je tomu tak z dôvodu, že dovolací súd nemôže preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť svojho skoršieho rozhodnutia, keďže proti nemu nie je opravný prostriedok prípustný (§ 392 ods. 2 Trestného poriadku).

Z uvedeného vyplýva, že po predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí dovolacieho súdu sú v ďalšom dovolacom konaní účinne uplatniteľné (len) dva druhy vecných námietok, a to tie, ktoré: (i) nanovo vyvstali po jeho predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí, čiže musia obsahovo nadväzovať - týkať sa tej časti rozhodnutia, resp. jemu predchádzajúceho konania, pre ktorú bola vec vrátená v potrebnom (nie celom) rozsahu na nové prerokovanie a rozhodnutie, (ii) boli pôvodne predložené, avšak dovolací súd im nevenoval pozornosť z dôvodu takého porušenia zákona, že skúmanie ostatných námietok stratilo opodstatnenie.

Pokiaľ má najvyšší súd zhodnotiť obsah podaného dovolania, je nutné najskôr uviesť, že obvinený podstatnú časť svojich výhrad uplatnil už v prvom dovolaní z 26. mája 2014 (zv. 27, č. I. 6201 - 6218), v ktorom namietal zákonnosť postupu orgánov prípravného konania vrátane začiatku trestného stíhania a jeho obvinenia, a to v podstate z rovnakých dôvodov ako je tomu v aktuálne preskúvanom dovolaní. Uvedenú námietku (ako v zásade jediná v predchádzajúcom dovolaní uplatnenú a dovolacím súdom vytknutú) považoval dovolací súd za podstatnú a významnú.

Obvinený aj v tomto dovolaní uviedol, že chýbajú priame dôkazy, ktoré by potvrdzovali výpoveď svedka S. J., pričom súdu vytkol svojvoľné hodnotenie dôkazov s dôrazom na to, že neuveril výpovediam svedkov S. S., JUDr. N. Š., K. N.Š. a C. H. Poukázal tu aj na to, že výsluch svedka S. J. z 28. augusta 2002 sa uskutočnil v čase, kedy si nemohol uplatniť právo na obhajobu, a teda prítomnosť obhajcu na danom úkone.

V kontexte citovanej judikatúry platí, že najvyšší súd sa v tomto dovolacom konaní nemôže zaoberať opätovne podanými námietkami obvineného, nakoľko nie je oprávnený revidovať závery prijaté v skoršom dovolacom rozhodnutí. Ako je zrejmé z rozsudku najvyššieho súdu z 22. júna 2016, sp. zn. 2 Tdo V 12/2014, dovolací súd pristúpil k vydaniu kasačného rozhodnutia pre zistenie iných pochybení v napadnutom rozhodnutí a tiež jemu predchádzajúcim konaní (viď vyššie; pričom v tomto prípade nejde o situáciu predpokladanú v druhej alternatíve teoreticky vysvetlenej vo vyššie uvedenom odseku tohto rozhodnutia). Jednoducho povedané, dovolací súd už raz obsahovo identické námietky obvineného neuznal, a tento záver nie je možné preklenúť ani podaním ďalšieho - v poradí druhého dovolania.

Najvyšší súd pritom neprehladol a rovnako tak ani súd prvého stupňa po vrátení mu veci na nové prerokovanie a rozhodnutie, že dovolací súd v tomto kasačnom rozhodnutí vyslovil (okrem iných) ten právny názor (§ 391 ods. 1 Trestného poriadku), že trestné stíhanie bolo začaté na podklade nezákonných úkonov a povinnosťou konajúcich súdov bolo zaoberať sa aj zákonnosťou úkonov predchádzajúcich vydaniu tohto uznesenia. S dotknutým názorom sa Špecializovaný trestný súd, posudzujúc komplexne celé odôvodnenie dovolacieho súdu, prilehavo vysporiadal vo svojom ostatnom rozsudku na strane 95. Napokon, čo sa týka zákonnosti trestného stíhania vrátane uznesení o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, tak k tomu sa opakovane vyjadrovali už skôr konajúce súdy, naposledy odvolací súd v aktuálne napadnutom uznesení (na strane 17 až 18) a dovolací súd dospel k jednoznačnému záveru, že niet pochyb, že trestné stíhanie v predmetnej veci nie je postihnuté nezákonnosťou, ako sa to snažil navodiť obvinený.

V tejto súvislosti možno pre úplnosť zdôrazniť, že dovolací súd vo svojom kasačnom rozhodnutí neuviedol, že by prípravné konanie v tejto veci bolo nezákonné a že by konajúce súdy mali z toho dôvodu vyvodiť primerané procesné následky; dovolací súd zároveň v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku ani nevyslovil porušenie zákona v § 160 ods. 1 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005, podľa ktorého ustanovenia v tejto veci bolo začaté trestné stíhanie (zv. 1, č. l. 1). Z odôvodnenia daného rozhodnutia zároveň nevyplýva, že by listinný dôkaz - zápisnica o podaní vysvetlenia S. J. z 28. augusta 2002 zo zv. 7, č. l. 2437 (originál ktorej sa nachádza vo zv. 5, č. l. 1807 - 1808) bola získaná nezákonným spôsobom (ako to neopodstatnene dôvodí Špecializovaný trestný súd na strane 95 rozsudku z 13. januára 2017, sp. zn. BB-4T/25/2016), pričom práve (hoci aj len) na jej základe mohlo a bolo v tejto veci začaté trestné stíhanie, existenciu ktorého uznesenia najlepšie dokumentuje uznesenie pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky z 29. augusta 2002, sp. zn. PL. ÚS 19/02 (zv. 1, č. l. 2 - 4), ktorým bol daný súhlas na trestné stíhanie a vzatie do väzby obvineného.

Na tomto mieste už len v krátkosti možno dodať, že pokiaľ si súdy neosvojili obvineným predložené právne hodnotenie veci, tak taká okolnosť nepredstavuje porušenie jeho práva na obhajobu a už vôbec nie zásadným spôsobom v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V kontexte uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku najvyšší súd poznamenáva, že jeho obsahové poňatie v zmysle ustálenej súdnej praxe predpokladá zistenie porušenia zákona, ktoré svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov, tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (mutatis mutandis rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 24/2020-I.).

Vychádzajúc z intencií citovaného judikátu, výrok o vine obvineného bol v preskúmvanej veci založený na výpovediach svedkov (aj) z hlavného pojednávania (ktorých zákonnosť inak obvinený nenamieta), t. j. súdneho konania ako ťažiskového štádia trestného konania, a to konkrétne predovšetkým na výpovedi svedka prof. JUDr. S. J., CSc., ktorá sa zhoduje s výpoveďami svedkov JUDr. U. J., JUDr. J. W. a JUDr. A. S..

Pokiaľ obvinený v dovolaní spochybnil hodnovernosť a dôkaznú silu výpovede svedka prof. S. J., CSc. a v nadväznosti na to aj mieru preukázania inkriminovaného skutku ako takého, tak k tomu najvyšší súd uvádza, že ide o spektrum námietok, ktoré sa mýňajú nielen dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ale pre svoju skutkovú povahu sa nachádzajú aj celkom mimo taxatívny výpočet dovolacích dôvodov vymedzených v prvom odseku naposledy označeného ustanovenia. Platí totiž, že v rámci dovolania iniciovaného obvineným nemôžu byť predmetom prieskumu skutkové zistenia, ku ktorým dospeli nižšie konajúce sudy na základe voľného hodnotenia dôkazov v súlade s § 2 ods. 12 Trestného poriadku, nakoľko by to celkom odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) vety za bodkočiarkou Trestného poriadku.

K námietke o nezákonom zložení dovolacieho senátu konajúceho v tejto veci po prvý raz, ktorou obvinený bez obhajcu rozšíril okruh uplatnených dovolacích dôvodov o dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, najvyšší súd dodáva, že táto aj s ohľadom na už vyššie uvedené celkom prekračuje limity aktuálneho dovolacieho prieskumu, keďže najvyšší súd nie je oprávnený skúmať zákonnosť svojho skoršieho dovolacieho rozhodnutia.

Sumarizujúc, nakoľko obvineného námietky v tomto dovolacom konaní boli v celom rozsahu irelevantné (duplicitné, skutkové a procesne neprípustné), najvyšší súd jeho dovolanie odmietol spôsobom vyjadreným vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.